

Danish American News

Nr. 94

December 2019

34. årgang

Dansk Amerikansk Klub

www.dansk-amerikansk-klub.dk

Jule- og nytårshilsen fra præsidenten

Vi har stadigvæk lidt tid tilbage i 2019, og i skrivende stund gør vi i D.A.K. klar til vores sidste arrangement i 2019 – vores Thanksgiving middag. I USA er startskuddet på juletiden Thanksgiving efterfuldt af "black Friday" som jo er den store shopping dag over there.

I Dansk Amerikansk Klub har vi haft et godt klub år. Vi har kunnet byde velkommen til 20 nye medlemmer og sammen med dem fået den gode udvikling i medlemskredsen fastholdt. Velkommen til jer alle i klubben. Dette har også fået os i bestyrelsen til at kigge på 2020 med nye ambitioner om en fortsat udvidelse af medlemstallet. Vi har i 2020 sat et mål om at få 30 nye medlemmer, og jeg forventer helt klart at vi opnår dette mål.

Årets aktiviteter har været kendetegnet ved god tilslutning og en altid fantastisk god og glad stemning. Torskegildet var vel besøgt med ca. 50 deltagere, som nød den vel tilberedte og vel smagende torsk med det reglementariske tilbehør på Orkideen.

Den årlige generalforsamling på det gamle Rådhus i Nørresundby havde ca. 50 deltagere. Det blev en alvorlig og vel gennemført generalforsamling med efterfølgende hyggeligt samvær med god stemning. Som bekendt kom der i forbindelse med generalforsamlingen en ny præsident og flere nye bestyrelsesmedlemmer. Jeg syntes vi har fået et rigtig godt team i bestyrelsen.

Sommerudflugten (med 40 deltagere) gik i år til Voergaard Slot med en fin rundvisning af Uffe Helsten (DAK medlem). Efter besøget på Voergaard Slot drog vi traditionen tro, til frokost på "St.Faldt", hvor Tove bød på frokost med indlagt hygge og god stemning.

4. juli festlighederne tog sin begyndelse den 2. juli, hvor Dansk Amerikansk Klub bød indenfor til Gardenparty, hvor rigtig mange fik hilst på og samtidig kunne nyde de gode toner fra Flyvestation Aalborgs Brass Band Der blev indskrevet 170 deltagere i vores gæstebog til vores Garden Party. Den 3. juli gennemførte vi på hotel Comwell Hvide Hus, Dansk Amerikansk Klubs Frokost, "Borgmesterfrokosten" med ca. 135 deltagere. Borgmester for en dag blev Edward Bladt fra New Jersey, USA. Den Amerikanske Ambassade var repræsenteret af Military Attaché Captain Michael Biery som deltog i Borgmesterfrokosten.

Den 7. september blev årets Countryfest afholdt med ca. 38 deltagere. Festen blev afholdt i Nørhalsne forsamlingshus som viste sig at være ganske fine lokaler for Countryfesten. Det blev en rigtig sjov og dejlig aften med fest, sang og dans. I bestyrelsen lærte vi at denne fest skal falde et par uger senere for at give lidt flere af vores medlemmer mulighed for at deltage.

Vi runder året af med Thanksgiving d. 28. november på Orkideen i Aalborg, hvor vi har bestilt Kalkun med tilbehør, som man gør det i USA. Vi vil også denne aften kunne opleve en lokal komiker som kommer og underholder i en halv times tid.

I bestyrelsen har vi sideløbende med alle disse aktiviteter arbejdet videre med grundlaget for en god, sikker og stabil fremtid for Dansk Amerikansk Klub. Vi har nu en fast Forretningsorden og en solid strategiplan. Jeg kan berette at både Dansk Amerikansk Klub og Dansk Amerikansk Jubilæumsfond af 1982 har en solid økonomi.

Bland andet støtter vi i år 8 unge mennesker til studieophold i USA og Canada med legater fra kr. 5.000 til kr. 10.000.

Fremadrettet har vi et stort ønske om at kunne udvikle vores faste arrangementer og også udvikle nye og spændende arrangementer. Vi vil være mere synlige på nettet og fortsætte med at udvikle vores hjemmeside og facebookside. Vi har også en ambition om at finde et par yderligere sponsorer til vores blad og hjemmeside. Som tidligere nævnt er vores ambition også at invitere mange nye medlemmer velkommen i klubben i 2020.

Vi kan gå ind i det nye år med begrundet optimisme og glæde !

Tak for et rigtig godt og nyttigt samarbejde med vores mange samarbejdspartnere i 2019.

Tak til bestyrelsen for engagement og en solid indsats i 2019.

Og sidst, men ikke mindst, tak til medlemmerne i Dansk Amerikansk Klub samt deres familier for aktiv medleven og opbakning. Også tak til de medlemmer, som har budt gæster med til vores arrangementer. Jeg ønsker alle en glædelig jul samt et godt og lykkebringende nytår.

Niels V. Guldbjerg

Aalborg kom på verdenskortet, da Barack Obama kom forbi

Musikkens Hus i Aalborg fik ikke kun besøg af en tidligere præsident, der gav gode råd til erhvervslivet. Barack Obama brugte også eftermiddagen på at henvende sig til den unge generation.

Lørdag den 28 september talte Barack Obama om lederskab og entreprenørskab i Musikkens Hus i Aalborg. Og ifølge et par af tilskuerne, var der ingen slinger i valsen.

“Det var fantastisk, han overraskede meget positivt”, siger Brian Bundgaard, der er partner i Jysk Pension.

“Han åbnede op og var humoristisk, og det var super inspirerende som erhvervsleder at se den måde, han kom med forslag til at drive et land og en virksomhed. Også den måde han talte om unge mennesker, der skal se på livet og drive det til dét, de vil,”

“Det var overraskende, så åben han var. Som han sagde, bestemmer man ikke alt som præsident, men man skal tage en beslutning ud fra de fakta, man har. Den måde, han formulerede det på, var stærk, og jeg fik et utroligt godt indtryk.” siger han.

1.200 mennesker var der plads til i salen, hvor Barack Obama svarede på spørgsmål fra direktøren i Musikkens Hus, Lasse Rich Henningsen.

Billetpriserne til arrangementet var dog ikke for alle, da entréen har kostet mellem 2.500 kr. og 17.500 kr. Og var det så alle pengene værd?

“Det var det dobbelte værd, hvis man kan komme hjem og føle sig inspireret” siger Brian Bundgaard. Hans firma havde købt syv billetter til 3.500 kr. stykket.

Det mest imponerende ved eftermiddagens arrangement var ifølge ham, at dét, Barack Obama siger, også virker til at være dét, han mener. Forinden havde Brian Bundgaard håbet at få tips til, hvordan man som erhvervsleder kan komme ud med budskaber på en humoristisk eller sober måde. Og det fik han.

“Han var ikke bange for sige, at han tager privatlivet med i beslutninger, og jeg ved godt, at når man sidder over for 1.200 mennesker, så skal man passe på, men jeg synes, at han virkede ærlig. Jeg er dybt imponeret over hele seancen,” siger han.

Ikke kun præsident

Anne Holland, der er kommunikationsstuderende ved Aalborg Universitet, mener også, at Barack Obamas besøg gik over al forventning. Hun havde fået en fribillet, og ligesom Brian Bundgaard bed

hun mærke i, at han især henvendte sig til den unge generation.

“Han talte meget til os unge. Han sagde, at det var

os, der havde fanen at løbe videre med i forhold til bæredygtighed og til, at vi er fremtidens ledere. Vi skal forenes med de ledere, der har mere erfaring, og de skal give plads til de unge,” siger hun.

Anne Holland synes også, at Barack Obama var god til at veksle mellem dét at være præsident og dét at være menneske.

“Han lagde vægt på, at vi ikke skal fokusere så meget på, hvad vi skal være, men hvad vi godt kan lide at lave - så skal vi nok blive til noget,” siger hun.

Hun nævner desuden, at den tidligere præsident blev bedt om fortælle noget, andre ikke vidste om ham. Her fik han svaret, at selvom huslejen i Det Hvide Hus blev betalt for ham, skulle han selv stå for at betale for egne madindkøb.

Besøget er ikke omfattet af offentlige tilskud, og ifølge aftalen må Lasse Rich Henningsen ikke afsløre størrelsen på honoraret, Barack Obama modtager.

For lidt over et år siden besøgte USA's tidligere præsident Syddansk Universitet i Kolding, hvor han ved arrangementet "A Conversation with President Barack Obama" også talte til erhvervslivet og studerende om entreprenørskab.

Barack Obama var præsident i USA fra 2009 til 2017.

Kilde: Jyllandsposten

Kæmpe fyrværkeri - The Tall Ships Races

Som vi omtalte i sidste udgave af Danish American News havde Aalborg besøg af The Tall Ships Races i juli måned. I den forbindelse sponserede EBC Holding det største fyrværkeri show nogensinde set i Danmark.

Her er lidt billeder fra nogle mindeværdige minutter ved havnen i Aalborg og Nørresundby.

Tekst og fotos, Jan Behrendorff

Den Amerikanske Borgerkrig

Her en fortsættelse af fortællingen om den Amerikanske borgerkrig – skrevet af Jørgen Tvergaard.

Den uundgæelige konflikt

"Come on then Gentlemen of the Slave States. We will engage in competition for the virgin soil of Kansas. And God give the victory to the side that is stronger in numbers as it is in right."

William H. Seward,
tale i Rochester, (NY), 1854

I løbet af 1850'erne opstod i Syden en drøm om selvstændighed for alle Sydens stater i en ny republik rækkende helt fra Atlanterhavet til Rio Grande, fra Potomac-floden til den Mexicanske Havbugt, et statsforbund hvor Sydens værdier var i højsædet, og som baserede sin økonomiske fremgang og velfærd på bomuld og slaveri. Flertallet af the Southerners betragtede slaveriet som en helt nødvendig og permanent institution. Bomuldsdyrkingen, der kun fordrer primitive redskaber, var enestående egnet for anvendelsen af slaver. Den skaffede arbejde til så godt som alle i de ni af årets måneder og tillod anvendelse af kvinder og børn såvel som mænd. Oven i købet steg prisen på bomuld i løbet af 1850'erne med mere end 50 pct. Senator James H. Hammond fra South Carolina belærte i 1858 selvebevidst senatet om, at "The slaveholding South is now the controlling power of the world. Cotton, rice, tobacco and naval stores command the world.... No power on earth dares...to make war on cotton. Cotton is king."

Den omtalte drøm hang nært sammen med spørgsmålet om, hvorvidt det var Norden eller Syden der fremtidigt skulle have den afgørende indflydelse over hele det amerikanske kontinent? Skulle fremtiden ledes af de aristokratiske, velhavende plantageejere i sydstatene eller af kredse i Nord, som fortrinsvis havde forretningsmæssige og industrielle interesser? Eller var den eneste løsning den adskillelse, *secession*, som ingen havde haft fantasi til at forestille sig, dengang forfatningen blev til?

Den 25. oktober 1858 udtalte en ledende politiker - senator og senere udenrigsminister William H. Seward fra New York - i Rochester (NY) nogle skæbnesvangre ord om "*the irrepressible conflict*", som vakte stor opsigt både i Nord og Syd. Han fastslog,

at der i sydstatene boede ca. 4.000 slaveejere, og at disse plantagekonger rådede over næsten al jord i hele området og desuden havde ejendomsretten over tre millioner mennesker, som var nægtede alle basale menneskerettigheder. Disse godsejere sad inde med al politisk magt i alle slavestaterne, samtidig med at Syden rådede over næsten halvdelen af alle stemmer i Unionens lovgivende forsamlinger, fordi valgsystemet medregnede tre femtedele af slaverne i de befolkningstal, der afgjorde antallet af hver stats medlemmer i Repræsentanternes Hus (uden at slaverne dog selv havde stemmeret). Af samme grund havde sydstatene afgørende indflydelse på udpegningen af dommerne til de Forenede Staters Højesteret. Efter Swards mening var et opgør med denne herskende klasse i Syden derfor i længden uundgåelig.

Disse udtalelser og en ihærdig kampagne fra free-soilere (d.v.s. hvide nybyggere som ønskede at erhverve jord i territorierne) og fra andre slaverimodstandere om at hindre slaveriets yderligere udbredelse, fik svar fra en indflydelsesrig senator fra Mississippi, Jefferson Davis. Han spurgte retorisk, hvad det egentlig var Norden ville opnå?: "*Jeres indstilling er ikke baseret på menneskelige hensyn. I vil begrænse slaveterritoriet for at spænde ben for os. Det vil I, for at jeres del af Unionen skal kunne vokse i magt og velstand, mens den suger næring af ejendom, som er berøvet sydstatene. I vil svække sydstaternes politiske indflydelse. Hvorfor? For at I ved en uretfærdig lovgivning kan begunstige nordstaternes industri på bekostning af sydstatene og deres erhvervsliv.*"

Bag slavediskussionen gemte der sig i virkeligheden først og fremmest en kamp om magt og penge. Bomuldsdyrkingen og dens arbejdsystem repræsenterede store kapital- investeringer for hele Syden. Bomuld var blevet en kæmpeproduktion. I 1850 kom syv ottendedele af verdens bomuldsforsyning fra de amerikanske sydstater. Slavernes antal var steget proportionalt med produktionen af bomuld, og sydstatslederne søgte gennem deres politik først og fremmest at opnå beskyttelse og udvidelse af de interesser, der var baseret på slavesystemet. Geografisk ekspansion ansås i den forbindelse som en nødvendighed, fordi ødselheden ved at dyrke bomuld som eneste afgrøde hurtigt udpinte jorden, og nye frugtbare arealer derfor hele tiden behøvedes. Desuden ønskede Syden at stabilisere sin politiske magt ved at sikre sig nye områder til oprettelse af flere slavestater som modvægt til en evt. fremtidig anerkendelse af nye fristater. I Norden betragtede man sådanne holdninger med stor uro og skepsis, og oppositionen herimod blev efterhånden mere og mere militant.

Syden hævdede, at slaveri i henhold til forfatningen var lovligt i alle territorierne, d.v.s. i de landområder der endnu ikke var anerkendte som egentlige stater. Norden påstod derimod, at en sådan ret ikke eksisterede. I 1848 stemte næsten 300.000 på kandidater fra et "Free-Soil Party", som erklærede at den bedste politik var "to limit, localise and discourage slavery". Langt de fleste free-soilere kunne dog sagtens leve med, at slaveriet opretholdtes i Syden, så længe det ikke udbredtes til de territorier, som de ønskede for sig selv. Med aftalen fra 1850, der havde medført, at territorierne Kansas og Nebraska selv måtte bestemme over deres evt. slavestatus, var kompromisernes tid imidlertid ovre. Denne aftale gav anledning til dannelsen af et nyt parti, Republikanerne, hvis primære politiske mål var, at slaveri skulle direkte forbydes i alle territorierne. Hermed var banen kridtet op til en afgørende styrkeprøve, ikke blot om slaveriet, men også om den enkelte stats ret til selv at bestemme i sådanne anliggender.

Den amerikanske historiker Michael F. Holt har i en bog fra 1978 udtrykt situationen således: "Much of the story of the coming of the Civil War is the story of the succesful efforts of Democratic politicians in the South and Republican politicians in the North to keep the sectional conflict at the center of the political debate..... Republican politicians quite consciously seized on the slavery and sectional issue in order to build a new party."

Dette synspunkt må man give ham ret i på baggrund af de mange eksempler, der foreligger på politikere, herunder præsidenter, der ved ophidsende taler og mistænkeliggørelse af modpartens motiver pustede til racismens ulmende gløder. Men politikerne skal ikke tildeles hele skylden, for befolkningerne i begge lejre må bære deres del af ansvaret. Man skal ikke langt tilbage i Amerikas historie, før flertallet af hvide amerikanere, i nord som i syd, hverken accepterede indianere eller negre som fuldgyldige medlemmer af den menneskelige race. Men efter opnåelse af USA's uafhængighed og under Bibelens påvirkning var der sket en vis udvikling i disse synspunkter. I nord var det store flertal i 1850'erne følelsesmæssigt imod slaveriet, som man gerne så ophævet eller i alt fald begrænset, selv om man tog afstand fra gennemføre noget sådant ved tvang eller vold endsige gennem krig. Hos de talmæssigt ret få abolitionister var indstillingen mod slaveri derimod temmelig fanatisk, baseret på en form for hysterisk religiøsitet. Og selvom vel nok de fleste hvide slaveejere i Syden accepterede systemet, fordi slaverne nu engang var sorte, ufrige og betragtedes som menneskeligt underlegne, var der dog også andre Southerners som plagedes af samvittighedskvaler over derved at være med til at forråde de principper, der var nedlagt i Uafhængighedserklæringens ord, om at "all men are born equal". Men hvis sidstnævnte gruppe var besvæ-

rede af sådanne moralske anfægtelser, følte de alligevel ikke trang til at opgive det profitable arbejdssystem, og de havde slet ingen forståelse for de synspunkter, som fremførtes af abolitionisterne. Tværtimod forbrødrede de fleste sig med de kredse, der troede helt og fuldt på slaveinstitutionen, for derigennem at modstå den udefra kommende trussel fra slaverimodstanderne. Samtidig håbede de at opnå ro og sikkerhed gennem selvstændighed for deres stater ved en løsrivelse fra søsterstaterne i nord.

I 1852 blev der hældt benzin på bålet. Da udkom romanen "Onkel Toms hytte" af Harriet Beecher Stowe. Den skabte sensation over hele Amerika. Mere end 300.000 eksemplarer blev solgt allerede det første år (over 1 mio. i 1854), og bogen blev hurtigt oversat til en

mængde sprog. Romanen berettede om slaveriet i sydstatene i dets allerværste form, og viste hvor uadskillelig menneskelig grusomhed var fra slaveriinstitutionen, samt hvor fundamentalt uforenelige frie samfund og Sydens slavesamfund var. Blandt de temaer i romanen, der – foruden volden og grusomhederne - gjorde dybest indtryk, var de malende skildringer af de brutale familieadskillelser, som fandt sted. De yderst følelsesbetonede scener, som f.eks. da Eliza flygter over isen på Ohio-floden for at redde sin søn fra slavehandleren, eller da Tom hulkende må efterlade sine børn i Kentucky, fordi han bliver solgt til Syden, fik tårerne til at rulle på titusinder af læsere. Bogen fik umådelig stor betydning for den offentlige mening overalt udenfor Syden. Det fortælles, at da H. Beecher Stowe engang var indbudt til at møde Lincoln i det Hvide Hus, modtog han hende med ordene: "Så dette er altså den lille dame, der har fået krigen til at bryde ud". Forfatterinden skal godt nok ikke tildeles ansvaret herfor, men bogen vakte vældige følelser og fik derigennem vidtgående politiske konsekvenser. Den blev en slags bibel for slaverumodstandere overalt i verden og var stærkt medvirkende til at give det nystiftede Republikanske parti en hurtig og stærk fremgang.

HARRIET BEECHER STOWE

Onkel Toms hytte

Sidst i 1850'erne var Republikanerne dog ikke et egentligt abolitionistisk parti, som flertallet i sydstaterne syntes at mene. En fuldstændig ophævelse af slaveriet var endnu ikke et klart programpunkt for partiet. Men det var overvejende anti-slaveri orienteret og rummede også et højtråbende mindretal af overbeviste abolitionister. Af racemæssige og moralske grunde var Republikanerne fast besluttet på, at slaveriet i alt fald skulle holdes ude af de nye territorier. Derfor måtte sydstatsbefolkningen – vel nok med rette – opfatte det nye Republikanske parti som en trussel for Sydens specialinstitution.

Raceproblemet antog med tiden en stedse mere truende karakter. I midten af 1850'erne bragte det således Kansas på randen af borgerkrig. Dette område og Nebraska var i 1854 blevet oprettet som territorier af Kongressen, der overlod spørgsmålet om slaveri eller ej til de fremtidige indbyggere.. Da nybyggere i efteråret 1854 fik tilladelse til rykke ind, var der simpelthen ingen fri jord til salg, men muligheder for at man kunne slå sig ned på offentlige jorder og begynde at opdyrke dem. Modstandere og tilhængere af slaveriet startede et formeligt kapløb om at komme først til Kansas. Der boede mange tilhængere af slaveriet lige mod øst på den anden side af grænsen i Missouri, og herfra strømmede horder af bevæbnede såkaldte *border ruffians* ind i Kansas i november 1854. De var bl.a. organiseret af senator *David Atchinson* fra Missouri og mange andre prominente Demokrater fra denne nabostat. Til Jefferson Davis fortalte Atchinton: "We are organizing. We will be compelled to shoot, burn and hang, but the thing will soon be over".

Politisk gjaldt det i første omgang om at sikre et flertal af tilhængere af slaveriet til det første valg til territoriets lovgivende forsamling. Dette lykkedes gennem nogle valghandlinger, der desværre helt igennem var præget af svindel og valgfusk fra the ruffians. Guvernør *Andrew Reeder* beordrede derfor omvalg i en tredjedel af distrikterne. Free-soilerne i området, som var imod slaveriet og ønskede jorden i territoriet for sig selv, vandt langt de fleste mandater ved omvalgene. Ikke desto mindre indtog de oprindeligt valgte ruffians udfordrende alle pladser, da forsamlingen første gang mødtes i byen *Lecompton* i juli 1855. Guvernøren appellerede herom til præsident *Franklin Pierce* (1853-57). Denne reagerede imidlertid ved at afsætte Reeder og ved at godkende den først valgte forsamling, som derpå prompte udarbejdede forslag til en forfatning med Kansas som en slavestat. Free-soilerne kunne selvfølgelig ikke stiltiende acceptere dette, og som modtræk dannede de deres egen lovgivende forsamling, der i oktober 1855 i *Topeka* vedtog et andet forfatningsudkast, baseret på Kansas som fristat. Da året 1856 begyndte havde Kansas således to territoriale regeringer: den officielt anerkendte i *Lecompton* og en uofficiel i *Topeka*, hvoraf sidstnævnte repræsenterede det store flertal af de aktuelle beboere i territoriet.

Denne situation var naturligvis uholdbar og farlig, specielt eftersom begge grupper begyndte at opbygge store våbenarsenaler. I november 1855 krydsede omkring 1.500 ruffians fra Missouri grænsen og marcherede mod free-soilernes højborg i byen *Lawrence*, hvor 1.000 skarpt bevæbnede mand ventede dem. Selvom Unionstroppe efter ordre fra præsident *Pierce* forholdt sig passive, lykkedes det i første omgang ved forhandling at undgå en formelig indbyrdeskrig. Men den 21 maj 1856 gik det løs igen, da 800 ruffians med politimyndighed tildelt dem af regeringen i *Lecompton* stormede og plyndrede *Lawrence* samt nedbrændte adskillige huse i byen. Voldsomme krigeriske sammenstød mellem parterne blev derefter jævnlige. I hele USA omtalte man snart territoriet som *Bleeding Kansas*. Unionsregeringen fik kun langsomt urolighederne under kontrol ved hjælp af hæren og den af *Washington* udnævnte nye guvernør *John W. Geary*, og forinden havde omkring 200 mistet livet. Afgørelsen om Kansas' status i slavemæssig henseende blev på den urolige baggrund udskudt, og området forblev indtil videre et territorium. I *Washington DC* kontrollerede Republikanerne Repræsentanternes Hus og Demokraterne Senatet, hvorfor ingen af parterne kunne få flertal for deres ønsker om henholdsvis fristats- eller slavestats status for Kansas i forbindelse med territoriets optagelse som stat i USA.

Midt i alt dette postyr optrådte en religiøs fanatiker på arenaen. *John Brown* var en nybygger og religiøs prædikant, som i 1855 med sin familie havde slået sig ned ved *Pottawatomie Creek* i Kansas. Slaveritilhængernes erobring og ødelæggelse af *Lawrence* samt forskellige drab på slaverimodstandere i området vakte så vildt et raseri hos ham, at han og seks tilhængere hvoriblandt hans fire sønner natten mellem den 24. og 25. maj 1856 bortførte og myrdede fem slaverisympatisører. Denne massakre fik endda ikke noget retsligt efterspil for dem, formentlig på grund af de daværende urolige forhold. Men naturligvis skabte hændelsen yderligere uro og ondt blod mellem de to beboergrupper, og den startede en hel guerilla-krig, som i realiteten kom til at vare til langt ind i borgerkrigen. Så sent som i august 1863 angreb slaveritilhængerne *Lawrence* på ny og dræbte ved den lejlighed mere end 150 personer.

Senator *Charles Sumner* fra *Massachusetts* holdt i maj 1856 en to-dages lang tale i Senatet om de utilstedelige forhold i Kansas. Den fik siden titlen "The Crime against Kansas". Heri talte *Sumner* hårde ord om "voldtægten af et jomfuldigt territorium" og opfordrede til en øjeblikkelig optagelse af Kansas som en fristat, samtidig med at han skarpt fordømte forskellige navngivne kolleger, deriblandt den ikke tilstedeværende *Andrew P. Butler* fra *South Carolina*. Dette ophidsede *Butlers* onkel, medlem af Repræsentanternes Hus *Preston Brooks*, så meget, at han foretog et voldeligt overfald på *Sumner* i selve senatssalen med en tyk stok, hvilket forårsagede at *Sumner* på det nærmeste blev invalid og var fraværende fra senatet i tre år.

Dette overfald gjorde Brooks til en helt i Syden. Avisen "Richmond Whig" skrev, at det blot var kedeligt, at han ikke havde anvendt en hestepisk i stedet for en kæp. Til gengæld blev "Bleeding Sumner and Bleeding Kansas" et nyt krigsråb i nordstaterne, og der blev uddelt omkring en million gratis kopier af "The Crime Against Kansas"-talen.

Lecompton-forsamlingen, ledet af den lokale surveyor-general John Calhoun, nægtede i januar 1857 at efterkomme guvernør Geary's ordre om at tilbagekalde og modificere nogle meget strenge love vedrørende slaver fra året før, men vedtog i stedet den ny forfatning for Kansas baseret på slaverivenlige præmisser, som endog tænkte at skulle træde i kraft uden en forudgående folkeafstemning. På dette grundlag nedlagde guvernør Geary veto mod valgbestemmelserne, men forsamlingen vedtog dem desuagtet i uændret form kort efter. Da heller ikke Geary fik nogen støtte fra regeringen i Washington i denne sag, trak han sig derpå tilbage fra guvernørposten. Han blev erstattet af Robert J. Walker fra Mississippi, der arvede alle forgængerens problemer, hvoraf det første var at få foranstaltet et nyvalg til Lecompton-forsamlingen forud for den endelige vedtagelse af forfatningsforslaget.

Walker opfordrede indtrængende fristatstilhængerne til at deltage i dette valg, men free-soilerne ønskede ikke derigennem at legitimere ruffian-styret, og de afviste opfordringen. Med kun 2.200 ud af 9.250 registrerede vælgere som deltagere i en farce af et valg vandt slaveritilhængerne derefter samtlige pladser. Det skulle blive værre endnu, thi efter fremsendelsen af forfatningsforslaget godkendte den da netop tiltrådte præsident i Washington, James Buchanan (1857-61), at selve forslaget i sin helhed ikke behøvede at sendes til folkeafstemning inden Kongressens godkendelse. Buchanan fandt det tilstrækkeligt, at der stemtes om to alternative slave-paragraffer, d.v.s. Lecompton-forfatningen med slaveri eller uden. Denne præsidentielle holdning fik også Walker til at frasige sig guvernørembedet, hvormed den tredje guvernør på tre år var blevet offer for Kansas-problematikken. Walker blev efterfulgt af general James W. Denver.

Eftersom free-soilerne også nægtede at deltage i det begrænsede referendum den 21. december 1857, blev forfatningen "med slaveri" godkendt med 6.226 stemmer mod 569. – Free-soilerens forsamling i Topeka lod som modtræk den 4. januar 1858 foranstalte en tilsvarende afstemning, der også omfattede hele forslaget til forfatning. Her kunne vælgerne således tillige stemme om godkendelse eller forkastelse af det fuldstændige forslag. Slaveritilhængerne boycottede naturligvis denne valghandling. Resultatet blev 138 stemmer for forfatningen "med slaveri", 24 for "uden slaveri" og 10.226 stemmer imod hele forfatningsforslaget. Dermed havde Kongressen to afstemningsresultater at vælge imellem, hvilket forårsagede et skisma

mellem kongresmedlemmerne fra henholdsvis slavestater og ikke-slavestater. Specielt skabte situationen intern uenighed hos Demokraterne. Præsident Buchanan indstillede i februar 1858 til Kongressen, at Kansas skulle optages som slavestat under Lecompton-forfatningen, idet han udtalte, at Kansas nu var blevet "as much a slave state as Georgia and South Carolina". I Senatet var der flertal af Sydstatsdemokrater, og med deres stemmer vedtoges det her at optage Kansas som foreslået. Men i Repræsentanternes Hus deltes vandene. Ud af i alt 53 Demokrater stemte de 22 fra Nordstaterne sammen med alle Republikanerne imod Lecompton-forslaget, der dermed faldt med 112 stemmer mod 120. Dermed blev resultatet, at Kansas fortsat måtte beholde sin status som territorium.

Præsident Buchanan havde hermed lidt et betydeligt nederlag. Naivt havde han troet, at en umiddelbar optagelse af Kansas som slavestat ville svække det Republikanske parti, men i stedet havde det givet modstanderne yderligere ammunition forud for de forestående valg til Kongressen og senere til det næste præsidentvalg. Hans optræden under og efter Dred Scott-sagen (nedenfor) havde da allerede bidraget til at undergrave hans og Demokraternes position og medvirkede derigennem indirekte til den sprængning af Unionen, som lurede i baggrunden, og som det havde været hans fornemste opgave som præsident at søge forhindret. Hos Nordstatsdemokraterne, d.v.s. i hans eget partis rækker, blev Buchanan efterhånden opfattet som mere og mere sydstatsvenlig.

Efter endnu et par urolige år, der kostede mere end 200 døde, blev Kansas omsider optaget som stat i USA i januar 1861 og da som fristat, eftersom der i mellemtiden havde været en meget stor tilstrømning af free-soilere. Men "Bleeding Kansas" erfaringerne forstærkede i høj grad de i forvejen mærkbare tendenser til secession i hele Syden.

Fortællingen fortsætter i næste udgave af Danish American News

Borgmesterfrokosten og talen for USA

Der var i alt 135 deltagere til årets Borgmesterfrokost på hotel Comwell, Hvide Hus den 3. juli, 2019.

Detaljer omkring frokosten kan du finde på vores hjemmeside. Jeg vil blot nævne at Edward Bladt, fra New Jersey, blev udnævnt til Borgmester for en dag. Derudover blev Jens og Tove Søndergaard udnævnt som æresmedlemmer i Dansk Amerikansk Klub for det store arbejde som de begge har ydet på vegne af klubben gennem mange år. Taler for USA blev leveret af Stig Thornsohn. Taler er gengivet nedenfor:

Stig Thornsohn

It was a privilege to be asked to speak at the luncheon on July 3rd in 2019.

I felt honored to pay tribute to America where I have worked on and off since I was on a Fulbright grant lecturing at California State University in Los Angeles back in '75 (1975!).

This was also a good opportunity to honor our Flag >Dannebrog< celebrating its 800th anniversary.

As we honor your flag The Stars and Stripes. We should. We helped design it. I'll come back to that.

I have lectured in language, literature and anthropology – Nordic and American.

Produced TV for National Geographic, Discovery, Danish and Nordic Television. I have been privileged to work with frontier history, making documentaries, exhibitions and a dozen books.

*I was the official historian for our National Museum in charge of the exhibition about the Danish / Nordic emigration to America: **THE DREAM OF AMERICA.***

The exhibition is still at the NORDIC MUSEUM in Seattle – and part of it in Elk Horn at the Danish Immigrant Museum that I also helped to establish.

Native Americans – "INDIANS" and eskimos – have always had my special interest.

I am packing my arctic gear to go back to the northernmost part of Alaska and the Beaufort Sea next month to finish a TV-documentary about the Inupiat people. We have followed their way of life – hunting, fishing, whaling in three years - 2 months at a time with great help from ConocoPhillips who have found a lot of oil in the area.

*That's one reason why I keep my hair long. **I can pass for anything on a reservation. And sometimes it is very practical to just blend in.***

*The American FRONTIER history is my main interest. But the last many years I have mixed it with a maritime life as a **pirate and treasure hunter** diving on old wrecks from the Caribien to Nigeria, Orkney Islands to Denmark – filming and making cultural historical exhibitions. We started in 1993 salvaging a German Submarine from World War II – U534. I was the coordinator for the Danish Ministry of Defense. The Uboat is now in a museum we built in Liverpool.*

*I met Danes and Danish descendants on the Indian reservations. Few people know that Karen Blixens's father **Wilhelm Dinesen** lived with the Chippewah Indians, married and had a child there. He used his Indian name **Boganis** as his pen name, back in Denmark. Actually, meaning Little Hazelnut. Blixen never knew she had a Native American sister.*

Doing my research for the exhibition DREAM OF AMERICA unknown stories about Danes kept popping up in connection with important American history.

*There's a dog called a Great Dane. Not all Danes are **Great Danes** – but there are some GREAT stories.*

Most of the American National symbols and great monuments are made by Danes. Early and present American history is based on many, many Danes.

*That's why I call this little talk – and a book to go with it: **A DANE DID IT.***

Here's a little teaser / appetizer: Planning to do the full book, TV series and exhibitions.

Christian Guldager was the father of the National Symbol: THE EAGLE. He painted the first official version in the Congress in Philadelphia, the capitol before Washington DC. And one of the most famous portraits of George Washington.

Rohl Smith made the Sherman Monument outside the White House and several others across America.

General Abraham Markø designed the basics of the STARS AND STRIPES – I'll finish with that story in a minute.

Charales Zanco from Randers – an early pioneer – designed the first Texas flag and died at the Alamo 1836 with David Crockett and Jim Bowie.

Matthias Thommerup from Holstebro cast the first Liberty Bell in Bethlehem Philadelphia – and his bell didn't crack!

Gutzon Borglum made the presidential faces in Mount Rushmore. We have a copy at LEGOLAND, where I made an exhibition about Indians in connection with a huge LEGO sculpture of SITTING BULL. The old founder of LEGO Godtfred Kirk Kristiansen was so happy that he discretely donated a huge amount to the Rosebud Sioux reservation. I delivered the money.

Sitting at the tribal chairman's office waiting – my friend Lame Deer, medicine man talked to an old Indian – knowing I came from Denmark he turned and asked if I could help find out about his grandfather JENSEN.

Next to him was another big guy – he said "my name is Nielsen – can you help me too?" I was ready to declare the reservation Danish – for driving into the Rez there was a sign: RASMUSSEN RANCH.

OH, NIELSEN SAID. Actually he was a Nielsen too, but that was too common – **so he changed it to Rasmussen!!!**

In 1616, **ten years** before Peter Minuit, with the help of Copenhagen's Wolfert Gerretsen van Couwehagen, made his dubious trade and "bought" Manhattan for 60 guilders, Danish-born Adrian Block built four log cabins approximately where 39 Broadway is today. The first permanent white settlement in modern America.

In 1611, Block's partner, Henry Christiansen, ran a lively trade up the Hudson River, where he built Fort Nassau, which later became Albany. On Herman Moll's old map marked as New Denmark.

The Bronx is named after **Jonas Bronck** and the Bronx still uses his family crest as their flag – also used in The New York state flag.

Talking about flags: most people know Rosenthal's iconic photo of the raising of the flag at Iwo Jima, Mt Suribachi 1945 – now a monument for the marines in Washington DC. But that was staged. The first real flag was raised by Danish Henry Hansen three hours earlier. Hansen died shortly after.

General Abraham Markø was sent to Philadelphia from Danish West Indies – part of a sugar rich family. He raised and funded a regiment to support George Washington in the Independence war (1774): "The

Philadelphia Light Horse" – cavalry. Today: "First Troop Philadelphia City Cavalry". The longest serving military unit in America. The regiment also functioned as Washington's personal guard – and participated in several battles.

Markø had a flag made for the regiment – they still use it.

The first version had the thirteen red & white stripes – that was the start of Stars and stripes.

I'd like to repeat the ceremony – and hand this copy over to our American friends – very appropriately Captajn Michael Biery. Maybe Rebild can loan it next year if they don't have their own.

Before I do that: You should also know that Markø made the first Scandinavian Club – and one of the first to join was George Washington who proudly stated that his family came from Northern Jutland in 970 – and was then named Hvass.

A toast to our flags!

Stemningsbilleder fra borgmesterfrokosten

Afslutningen på Sofies studietur til Canada/USA

Første del fra april 2019 kan ses [HER](#)

Kære Dansk Amerikansk Klub

Nu er jeg vendt godt hjem til Danmark igen efter lige over et halvt år i Canada og USA og jeg er netop startet på kandidaten i antropologi på Aarhus Universitet. Jeg har fået rigtig mange gode oplevelser med hjem i rygsækken, som jeg gerne vil dele med jer.

Først var oplevelsen af at være en del af det Canadiske skolesystem, hvilket på næsten alle punkter adskilte sig fra universitetslivet i Danmark. For det første vælger man ikke på samme måde fag som i Danmark. Canadierne bruger det første eller de første år på universitetet på at spore sig ind på, hvad de gerne vil læse og vælger ikke retning, idet de søger ind. Da jeg havde en god blanding af fag indenfor social sciences mødte jeg næsten altid folk der havde taget et antropologisk fag eller to. De har meget frihed med deres valgfag, hvilket jeg godt kan misunde dem for.

Derudover har de meget, meget mere undervisning end jeg har på antropologi på AU. Men samtidigt forventer de også at man laver en masse opgaver, læser og laver lektier, så alt i alt er det rigtig travlt at gå på universitetet i Canada. På University of Victoria var det ikke unormalt at du langt fra var den sidste til at gå, hvis du vel at mærke tog hjem kl. 18 fra læsesalen. Til sammenligning lukker statsbiblioteket læsesal i Århus kl. 18. Hvad jeg havde det sværest med var, at jeg ikke fik tid til ordentlig at fordybe mig i noget. Ofte havde man allerede glemt, hvad ens opgave handlede om, når man fik karakteren for den, fordi man ofte skrev den ene opgave færdig og derefter hastede videre til den anden.

Jeg brugte rigtig meget af min tid på at læse imens semesteret var i gang, men da jeg havde eksamensperiode og sidste eksamen i april, fik jeg pludselig 4 måneders ferie indtil min kandidat startede. Den mulighed tog min kæreste og jeg fuldt ud, og valgte at tage på roadtrip i en varevogn, der var lavet om til et hjem på hjul. Vi havde ikke haft meget tid til at udforske Vancouver Island udover på de vandreture vi havde været på med mine venner i weekenderne, så da min familie kom på besøg rejste vi rundt med dem på Vancouver Island og i Vancouver og Whistler. Vi var helt overvældet af den smukke natur i British Columbia.

Da vi vinkede farvel til min familie drog vi over grænsen til Washington State og herfra startede, hvad blev til to måneders rejse i USA. Vi kørte hele vejen fra den canadiske grænse og ned til San Diego ved den mexicanske grænse og derefter kørte vi nordpå igen primært langs Rocky Mountains op til Canada igen. Undervejs fik vi besøgt 8 stater og 15 nationalparker. Vi tog til Banff, Jasper og Yoho National Park da vi kom til Canada igen. Derefter rejste vi til Vancouver for at sælge vores bil inden vi rejste hjem til Danmark igen i midt juli. Alt i alt var vi i USA i en tredjedel af tiden derovre og i Canada i to tredjedele, så jeg tænker at legatet var ganske godt givet ud til mig eftersom jeg jo både har skabt relationer og kontaktet i både USA og Canada.

Det var uden tvivl en fantastisk tur, men det er jo også rart at være hjemme i vante omgivelser i Danmark igen. Hverdagen og studiet kalder, men når det bliver rigtig efterårsagtigt koldt og blæsende, så tænker jeg tilbage på en helt unik tid i mit liv, der er fyldt med oplevelser og ikke mindst mennesker som jeg aldrig vil glemme. Tusind tak for jeres bidrag, der muliggjorde, at jeg kom afsted på denne tur.

Sofie Bjerrum Nielsen

DAK støtte til studerende til ophold i USA

Dansk Amerikansk Klub støtter via vores Jubilæumsfond af 1982, fire kandidater til at modtage støtte til uddannelse i USA for foråret 2020. De får hver et legat på kr. 5.000,-. Jens Søndergård har gennemgået ansøgningerne til fonden (40 stk.)

Nr. 1: William Rosa Skovridder, Lyngvej 6, 9631 Gedsted

Ansøgeren er født og bosiddende i Gedsted v. Aalestrup, Nordjylland. Skal på High school ophold i det vestlige USA.

Nr. 2: Frederik Mølkjær Andersen, Støberigade 8, 3. 43, 2450 København SV

Ansøgeren er født og opvokset i Frederikshavn og studerer på Københavns Universitet. Studie ophold på University of California, Berkeley

Nr. 3: Emma Mejlstrup, Campusvej 1, 5230 Odense M

Ansøgeren er født og opvokset i Hjørring og studerer på Odense Universitet. Studie ophold på University of California, Berkeley.

Nr. 4: Sebastian Pehn Sloth, Bøgegade 5, 8200 Aarhus

Ansøgeren er opvokset i Viborg. Skal på studieophold på University of Wisconsin-Madison.

Selvtillid

“Ne te quæsiveris extra.”
(Søg ikke efter ting uden for dig selv)

Mennesket er sin egen stjerne; og sjælen, der kan skabe en ærlig og fuldkommen mand, Behersker al lys, al skæbne, al magt ingen episode er ham ude af takt. Vores gerninger er vores engle, gode eller onde, Vores skæbneskygger, der følger os, til vi går til grunde.

Epilog til Beaumont og Fletchers Honest Man's Fortune

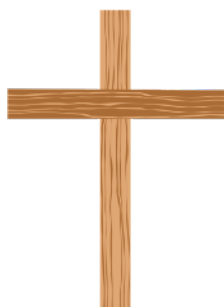
D.A.K. gør klar til vores 100-års jubilæum

Den 22. august 1922 fylder Dansk Amerikansk Klub 100 år, og det skal fejres på bedste vis.

Derfor er der nedsat et udvalg bestående af Jens og Tove Søndergaard, Carsten og Anni Bendixen og Inger Østergaard, som alle har tilbudt at stå for planlægningen af vores jubilæum. Udvalget skal fremkomme med forslag til hvordan vi som klub fejre og synliggøre vores klub og klubbens arbejde gennem 100 år.

Vi er i bestyrelsen rigtig glade og taknemmelige for at Jens, Tove, Carsten, Annie og Inger har tilbudt at bruge deres tid og kræfter på dette projekt. Det er også de helt rigtige personer til et sådan udvalg. De har alle været en stor del af klubben i mange år.

Det er også i bestyrelsen besluttet at vi de næste par år afsætter en beløb hvert år, som skal benyttes til fejringen af vores 100-års jubilæum. Det er en imponerende milepæl og den skal fejres med prompt og pragt.

Irma Bodil Ørum 04.03.1931 – 22.09.2019

Dansk Amerikansk Klubs æresmedlem og præsident af Majors Club Peter Ørum mistede sin kone, Irma Bodil Ørum den 22. september, 2019.

Irma var datter af danske immigranter Carl og Katrine Hertzmann og var opvokset i Chicago.

Irma og Peter blev gift i 1967, og sammen grundlagde de virksomhederne Midwest Groundcovers og Midwest Trading.

Irma efterlader sin mand Peter Ørum, datter Christa Ørum-Keller og børnebørn.

Medlem af Majors Club Poul Egon Roge sørgede for at levere blomster til Irma's begravelse på vegne af Dansk Amerikansk Klub.

May Irma Bodil Ørum rest in peace.

Indkaldelse til ordinær generalforsamling i Dansk Amerikansk Klub, Aalborg

**Generalforsamlingen afholdes onsdag, den 25. marts 2020, kl. 20.00
på det gamle rådhus, Torvet 5, Nørresundby**

Dagsorden ifølge vedtægterne:

1. Valg af dirigent.
2. Præsidenten aflægger beretning for det forløbne år.
3. Kassereren fremlægger det reviderede regnskab til godkendelse.
4. Behandling af indkomne forslag.
5. Valg af præsident (på ulige år).
6. Valg af 3 bestyrelsesmedlemmer for 2 år.
7. Valg af 2 revisorer for 1 år.
8. Valg af 2 suppleanter til bestyrelsen for 1 år.
9. Eventuelt.

Forslag, der ønskes behandlet på den ordinære generalforsamling, skal skriftligt være bestyrelsen i hænde på præsidentens adresse senest den 15. marts 2020. Send forslag til:

Dansk Amerikansk Klub
v/Niels V. Guldbjerg
Tidselbakken 16, 9310 Vodskov

Eller aab.1958@live.com

Inden generalsamlingen, **kl. 19.00** vil der være spisning, hvor der serveres smørrebrød med øl, vin og vand til en pris á kr. 110,-.

Tilmelding til spisningen nødvendig. Tilmeld dig:

- Online dak.nemtilmeld.dk eller
- Jane Schultz: jaka@mail.dk eller 4094 2626 eller
- Jette Severinsen: jette.severinsen@gvdnet.dk eller 2673 410

Medlemmer på valg/genvalg samt evt. indkomne forslag bliver offentliggjort på klubbens hjemmeside - www.dansk-amerikansk-klub.dk inden generalforsamlingen.

Aktivitetsskalendar

Torskegilde

Fredag, d. 7. februar, kl. 18.30
 Restaurant Orkideen
 Ølgodvej 1
 9220 Aalborg Øst
 Pris offentliggøres på hjemmesiden

Generalforsamling

Onsdag d. 25. marts, kl. 20.00
 Spisning fra kl. 19.00
 Det Gamle Rådhus
 9400 Nørresundby
 Pris kr. 110,-

Sommerudflugt

Dato, tidspunkt, mødested og pris
 offentliggøres på hjemmesiden

OBS!!

Husk tilmelding til alle arrangementer

Jette Severinsen 2673 4101
 jette.severinsen@gvdnet.dk

Jane Schultz 4094 2626
 jaka@mail.dk

Senest 8 dage før arrangementer
 og meget gerne pr. mail

D.A.K. Dansk Amerikansk Klub

Præsident og redaktør

Niels V. Guldbjerg 5128 9104
 nvg@nordicals.dk

Vicepræsident og webmaster

Flemming Pedersen 2140 1120
 flemmingviking@yahoo.dk

Kasserer

Jette Severinsen 2673 4101
 jette.severinsen@gvdnet.dk

Sekretær

Elsebeth Fuglsang Larsen 2042 9599
 elsebeth.f.larsen@gmail.com

Jane Schultz

jaka@mail.dk 4094 2626

John Lænner

johnlaenner@gmail.com 2326 1848

Karina Stevenson

kstevenson.ak@gmail.com 2637 3937

Husk at melde adresseændring (også email) til elsebeth.f.larsen@gmail.com så du fortsat kan få vores blad!

Danish American News redaktion:

Niels V. Guldbjerg
 Tidselbakken 16
 9310 Vodskov
 nvg@nordicals.dk - tlf. 5128 9104

Udgiver:
 Dansk Amerikansk Klub
 CVR nr. 34564574

Oplag:
 325 eksemplarer

Næste udgivelse:
 Juni 2020

Deadline:
 1. maj 2020